

tako da dovede do svijesnog, stvarnog i punog sudjelovanja vjernika. Upravo takvo žarko sudjelovanje vjernika — naime, tijelom i dušom, vjerom, ufanjem i ljubavlju — želi Crkva, traži sam značaj slavljenja te na nj kršćanski puk po svojem krštenju ima pravo i dužnost⁷.

4. I ako katkada nije moguće da vjernici budu prisutni i da stvarno sudjeluju, čime se jasnije očituje crkveni značaj slavljenja⁸, ipak euharistijsko slavljenje nikad nije lišeno svoje djelotvornosti ni svoga dostojanstva. Uvijek je to čin Krista i Crkve⁹, kojim svećenik djeluje za spas naroda.

5. Slavljenje se euharistije, kao i čitavo bogoslužje, obavlja vidljivim znakovima koji hrane, jačaju i izražavaju vjeru¹⁰. Zbog toga najveću brigu treba posvetiti odabiranju i sastavljanju onih od Crkve predloženih obrazaca i sastavnih dijelova koji će, prema okolnostima osoba i mjesta, jače promicati stvarno i puno sudjelovanje, a tako i bolje odgovarati duhovnim potrebama vjernika.

6. Ovo Uređenje nastoji pružiti opće smjernice koje prikladno uređuju slavljenje euharistije, zatim donosi pravila koja određuju oblike svakoga slavljenja. Biskupske pak konferencije mogu, prema Uredbi o svetom bogoslužju, propisati za svoje područje načela koja će se zasnivati na predaji i duhu pojedinih naroda i krajeva te različitih zajednica¹¹.

G l a v a II

USTROJSTVO MISE I NJEZINI ČINIOCI I DIJELOVI

I. OPĆE USTROJSTVO MISE

7. Gospodnja večera ili misa je sveti sastanak ili skup Božjeg naroda koji se okuplja u jedno sa svrhom da pod vodstvom svećenika proslavi Gospodnji spomen-čin¹². Za mjesni, dakle, sastanak svete Crkve na najodičniji način vrijedi Kristovo obećanje: »Gdje se dvojica ili trojica sastanu u moje ime, i ja sam među njima« (Mt 18, 20).

⁷ Usp. SB 14.

⁸ Usp. SB 41.

⁹ Usp. SS 13.

¹⁰ Usp. SB 59.

¹¹ Usp. SB 37-40.

¹² Usp. SS 5, SB 33.

8. Misa se zapravo sastoji od dvaju dijelova, od bogoslužja riječi i bogoslužja euharistije koji su tako usko povezani među sobom da tvore jedan bogoštovni čin¹³. U misi se, naime, sprema stol s hranom Božje riječi i Kristova tijela¹⁴ da se vjernici pouče i okrijepe¹⁵. K tome neki obredi u slavljenje uvode, a neki ga zaključuju.

II RAZNI MISNI ČINIOCI

Čitanje i tumačenje Božje riječi

9. Kad Crkva čita Sveto pismo, tada sam Bog govori svoje narodu, i Krist, prisutan u svojoj riječi, naviješta evanđelje.¹⁶

Stoga svi moraju s poštovanjem slušati čitanje Božje riječi jer ono su veoma važan sastavni dio bogoslužja. Premda je Božja riječ u čitanjima Svetoga pisma upravljena svim ljudima bilo kojeg vremena te im je kao takva pristupačna, ipak se njezina djelotvornost povećava živim izlaganjem, tj. homilijom koja je dio bogoslužnog čina¹⁷.

Molitve i dijelovi koji spadaju na misnika

10. Od dijelova koji spadaju na misnika najvažnije mjesto zauzima »euharistijska molitva« kao vrhunac svega slavljenja. Zatim slijede molitve, tj. skupna (collecta), prikazna i popričesna. Te molitve upravlja Bogu u ime čitavoga svetog naroda i svih onih koji stoje naokolo misnika koji predsjedava skupu.¹⁸ S pravom se dakle zovu »molitve predvodnika«.

11. Isto tako na misnika kao na predvodnika okupljene zajednice spada da joj upravi neka upozorenja te nekoliko uvodnih i zaključnih riječi, kako ih predviđa sam obred, da naviješta Božju riječ i da na kraju podijeli blagoslov. Uz to mu je slobodno da vjernike vrlo kratko uvede u misu toga dana prije njenog početka, u bogoslužje riječi prije čitanja, u euharistijsku molitvu prije predslovlja. On zaključuje sav sveti čin prije otpusta vjernika.

¹³ Usp. SB 56, EM 59.

¹⁴ Usp. SB 51.

¹⁵ Usp. SB 48; Saborska uredba o objavi 21, SS 4.

¹⁶ Usp. SB 7, 33.

¹⁷ Usp. SB 52.

¹⁸ Usp. SB 33.

12. Narav tih dijelova traži da ih »predvodnik« izgovara jasno i glasno te da tih svi slušaju pažljivo¹⁹. Stoga, dok ih misnik izgovara, ne smije se što drugo moliti ili pjevati, a orgulje i druga glazba šute.

13. Misnik ne moli samo kao predvodnik u ime cijele zajednice nego katkada i samo u svoje ime da bi mogao svoju službu izvršiti s više nutarnje pažnje i pobožnosti. Takve molitve govori tiho.

Drugi obrasci koji dolaze u slavljenju

14. Budući da slavljenje mise ima značaj zajedništva, to je za nj od velike važnosti dijalog između misnika i skupa vjernika, kao i poklici puka. Nisu to samo vanjski znakovi zajedničkog slavljenja, nego oni tvore i promiču jedinstvo misnika i naroda.

15. Poklici i odgovori zajednice na pozdrave i molitve misnika predstavljaju onaj stupanj djelatnog učešća, koji okupljeni vjernici treba da izvedu u svakom obliku, kako bi se jasno očitovao i promicao čin cijele zajednice²².

16. Drugi dijelovi — koji veoma uspješno izražavaju i potiču stvarno sudjelovanje vjernika i koje spadaju na čitav skup — jesu naročito pokornički čin, ispovijest vjere, sveopća molitva i molitva Gospodnja.

17. Od ostalih obrazaca:

a) neki tvore dotični obred ili čin, kao hvalospjev **Slava**, psalam odgovora, **Svet**, poklik spomena (anamneze). pjevanje poslije pričesti;

b) drugi pak prate neki obred, kao ulazna, prikazna i pričesna pjesma, a isto tako (**Jaganjče Božji**) kod lomljenja kruha.

Na koji se način izgovaraju razni tekstovi

18. Ono što jasno i glasno izgovaraju bilo misnik bilo službenici bilo svi, izgovaraju glasom koji odgovara vrsti samog teksta, ukoliko je naime to čitanje, molitva, poziv, poklik, pjesma; a isto tako glas odgovara obliku slavljenja i svečanosti skupa. Uz to se valja obazirati na svojstva različitih jezika i na duh pojedinih naroda.

¹⁹ Usp. SZO Uredba Musicam sacram (dalje: MS) od 25. V 1967., br. 14.

²⁰ Usp. SB 26, 27 — EM 3 d

²¹ Usp. SB 30.

²² Usp. MS 16a.

U slijedećim rubrikama i propisima riječi »govori«, »kaže« ili »izgovori« imaju se shvatiti i za pjevanje i za glasno čitanje u skladu s naprijed izloženim načelima.

Važnost pjevanja

19. Apostol opominje kršćane koji se okupljaju očekujući dolazak svoga Gospodina da zajedno pjevaju psalme, hvallospjeve i nadahnute pjesme (usp. Kol 3, 16). Pjevanje je znak oduševljenja (usp. Dj 2, 46). Stoga s pravom kaže sv. Augustim: »Pjeva tko ljubi«²³, a odavna je nastala uzrečica: »Tko pjeva dvostruko moli«.

Neka se zato u slavljenju što više pjeva imajući u vidu duh pojedinih naroda i mogućnosti dotične zajednice, ali ipak nije nužno uvijek sve pjevati što je naznačeno da se pjeva.

Kada se odabiru dijelovi koji će se zaista pjevati, prednost imaju oni dijelovi koji su važniji, naročito oni koje misnik ili službenici pjevaju a puk odgovara, ili pak pjevaju zajedno misnik i puk²⁴.

Budući da se češće sastaju vjernici raznih narodnosti, poželjno je da ti znaju zajedno latinski pjevati prema lakšim napjevima, barem neke stalne dijelove mise, naročito ispovijest vjere i Gospodnju molitvu.

Kretanje i stavovi tijela

20. Svi učesnici, u znak zajedništva i jedinstva skupa, nek imaju jednako držanje tijela. Time se izražava i potiče duh i osjećaj učesnika.

21. Da se postigne sklad u kretanjama i stavovima tijela, neka vjernici slušaju upozorenja koja im upravlja đakon, ili misnik ili koji drugi službenik za vrijeme obreda. Ako nije drukčije određeno, neka kod svih misa stoje od početka ulazne pjesme, ili dok misnik pristupa k oltaru, do skupne molitve uključivo; kod pjevanja »Aleluja« prije evanđelja; dok se naviješta evanđelje, a tako i kod ispovijesti vjere i sveopće molitve; zatim od prikazne molitve do kraja mise, izuzev onoga što će se sada reći. Sjede dok se obavljaju čitanja

²³ Govor 336; 1: PL 38, 1472.

²⁴ Usp MS 7,16.

prije evanđelja i psalam odgovora; kod homilije i dok se pripremaju darovi za prikazanje; i još, prema prilikama, za vrijeme šutnje poslije pričesti. Kleknu kod posvećenja, osim ako to prijeći tijesan prostor ili velik broj prisutnih ili drugi opravdani razlozi.

Spada na Biskupsku konferenciju da opisane kretnje i stavove tijela u obredu rimske mise prilagodi duhu pojedinih naroda.²⁷ Valja ipak paziti da odgovaraju smislu i značaju dotičnog dijela obreda.

22. Među kretnje se ubrajaju i čini kojima misnik pristupa k oltaru, kada vjernici donose darove i prilaze k pričesti. Lijepo je da se ti pokreti vrše dolično, dok se pjevaju pjesme koje im odgovaraju prema propisanim načelima za svaki pojedini obred.

Šutnja

23. U određeno vrijeme neka se obdržava i sveta šutnja kao sastavni dio slavljenja.²⁸ Narav te šutnje ovisi o vremenu koje joj je namijenjeno u pojedinim odredima. Pojedincu će se sabrati kod pokorničkog čina i nakon poziva na molitvu; kad završi čitanje ili homilija, kratko će razmišljati o onome što su čuli, a poslije pričesti će u svom srcu hvaliti i moliti Boga.

III. POJEDINI DIJELOVI MISE

A) Uvodni obredi

24. Ono što prethodi bogoslužju riječi, tj. pozdrav, pokornički čin, **Gospodine, smiluj se, Slava** i skupna molitva, ima značaj početka, uvoda i priprave.

Svrha je tih obreda da vjernici okupljeni u jedno stvore zajedništvo i da se raspolože za slušanje Božje riječi i za dostojno slavljenje euharistije.

Ulaz

25. Kad se skupi narod, dok ulazi misnik sa službenicima, započne se ulazna pjesma. Svrha je te pjesme da otvori

²⁷ Usp. SB 39.

²⁸ Usp. SB 30, MS 17.

slavlje, da potiče jedinstvo okupljenih, da uvede njihov duh u otajstvo liturgijskog vremena ili blagdana i da prati ophod misnika i službenika.

26. Tu pjesmu izvodi zbor naizmjenice s pukom, ili isto tako pjevač s pukom, ili svu puk ili sam zbor. Može se uzeti bilo pripjev (antifona) sa svojim psalmom kako se nalazi u Rimskom gradualu ili u Jednostavnom gradualu, bilo neka druga pjesma koja odgovara tom svetom činu, danu i vremenu, a koji je tekst odobrila Biskupska konferencija.

Ako se kod ulaza ne pjeva, predloženi pripjev u misalu glasno čitaju vjernici ili neki od njih ili čitač, ili sâm misnik poslije pozdrava.

Pozdrav oltaru i okupljenom narodu

27. Misnik i službenici kad dođu u svetište, pozdrave oltar. U znak poštovanja misnik i zaređeni službenici poljube oltar, a misnik ga prema prilikama okadi.

28. Kad svrši pjevanje ulazne pjesme, misnik i sav skup znamenuju se znakom križa. Nato misnik okupljenoj zajednici označi pozdravom prisutnost Gospodina. Tim se pozdravom i odgovorom naroda očituje otajstvo okupljene Crkve.

Pokornički čin

29. Kad završi pozdrav naroda, tada misnik ili drugi sposoban službenik može s nekoliko riječi uvesti u misu toga dana. Zatim misnik pozove na pokornički čin koji obavlja sva zajednica općom ispovijedi, a zaključuje ga misnik održanjem.

»Gospodine, smiluj se«

30. Poslije pokorničkog čina počinje **Gospodine, smiluj se**, ako već nije bio uključen u samom pokorničkom činu. Budući da je to pjesma kojom vjernici zazivaju Gospodina i mole njegovo milosrđe, redovito neka je govore svi, tj. da u njoj imaju udjela puk i zbor ili pjevač.

Ti se zazivi redovito opetuju dva puta, ali se ne isključuje — s obzirom na duh različitih jezika, glazbene predaje i drugih okolnosti — i veći broj ponavljanja, kao i kratak umetak (trop). Ako se **Gospodine, smiluj se**, ne pjeva, neka se glasno izgovori.

Slava Bogu na visini

31. Slava je vrlo star i častan hvalospjev kojim Crkva sabrana u Duhu Svetom slavi Boga Oca i Jaganjca te ga moli. Pjeva ga sav skup vjernika ili puk naizmjenice sa zborom ili sam zbor. Ako se ne pjeva, neka ga svi izgovore zajedno ili naizmjenice.

Pjeva se ili govori svake nedjelje osim u došašću i korizmi, o svetkovinama i blagdanima i u posebnim svečanim zgodama.

Skupna molitva

32. Nakon toga misnik pozove narod na molitvu. Svi zajedno s misnikom šute neko vrijeme da postanu svjesni kako stoje pred Bogom i da mogu u svom srcu pobuditi svoje želje. Tada misnik izgovori molitvu koja se obično zove »skupna« (collecta). Njom se izražava značaj dotičnog slavlja i misnikovim se riječima upravlja molba Bogu Ocu po Kristu u Duhu Svetome.

Narod se pridruži molbi, na nju pristane i poklikom Amen učini je svojom.

U misi se govori samo jedna molitva. To vrijedi i za prikaznu i popričesnu molitvu.

»Skupna« se molitva završava dužim zaključkom, to jest: ako je upravljena Ocu: **Po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu tvome, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova;**

ako je upravljena Ocu, ali se na kraju spominje Sin: **Koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog, po sve vijeke vjekova;**

ako je upravljena Sinu: **Koji živiš i kraljuješ u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova;**

Prikazna i popričesna molitva završavaju se kraćim zaključkom, to jest:

ako je upravljena Ocu: **Po Kristu Gospodinu našem;**

ako su upravljene Ocu, ali se na kraju spominje Sin: **Koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova;**

ako su upravljene Sinu: **Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.**

B) Bogoslužje riječi

33. Glavni dio bogoslužja riječi tvore čitanja uzeta iz Svetoga pisma s pjesmama između njih. Homilija, ispovijest vjere i sveopća molitva ili molitva vjernika razvijaju i zaključuju taj dio. U čitanjima, naime, koja tumači homilija, Bog govori svome narodu,²⁹ otkriva mu otajstvo otkupljenja i spasenja te mu pruža duhovnu hranu. Sam je Krist po svojoj riječi prisutan usred vjernika.³⁰ Tu Božju riječ narod usvaja pjesmama, a pri one joj ispoviješću vjere. Njom nahrađen, upravlja sveopću molitvu za potrebe cijele Crkve i za spasenje svega svijeta.

Biblijska čitanja

34. Čitanjima se prema vjernicima hrana Božje riječi i otvara im se riznica Biblije³¹. Budući da prema predaji služba čitanja nije predvodničke nego službeničke naravi, dolikuje da evanđelje redovito čita đakon, ili ako ga nema, drugi presbiter. Ostala čitanja čita podđakon ili čitač. Ako nema đakona ni drugog presbitera, evanđelje čita misnik³².

35. Samo bogoslužje uči da čitanju evanđelja valja iskazati najveće poštovanje. Čitanje se evanđelja odlikuje većom počasti nego ostala čitanja, bilo sa strane službenika, određena da ga naviješta, i koji se na to pripravi blagoslovom ili molitvom, bilo sa strane vjernika koji to čitanje slušaju stojeći i poklicima Kristu priznavaju i ispovijedaju da im govori on prisutan, bilo znakovima počasti koji se iskazuju Evanđelistaru.

Pjesme između čitanja

36. Poslije prvog čitanja slijedi psalam odgovora ili gradual koji je sastavni dio bogoslužja riječi. Psalam se redovito uzima iz Lekcionara, jer se njegov sadržaj izravno slaže s pojedinim čitanjima i stoga izbor psalma ovisi od čitanja. Ipak, da puk može lakše izgovoriti psalam odgovara, neka su tekstovi odgovora i psalama izabrani za razna vremena

²⁹ Usp. SB 33.

³⁰ Usp. SB 7.

³¹ Usp. SB 51.

³² Usp. IOe 50.

godine ili za različite vrste svetaca. Ti se mogu upotrijebiti mjesto psalma koji odgovara dotičnom čitanju kadgod se psalam pjeva.

Pjevač psalma ili psalmista na ambonu ili drugom zgodnom mjestu izgovara retke psalma, a cijela zajednica sjedi i sluša te redovito sudjeluje svojim odgovorom, osim ako se psalam izgovara bez prekida, tj. bez odgovora.

Ako se pjeva, osim psalma označena u lekcionaru, može se uzeti bilo gradualni psalam iz Rimskog graduala, bilo psalam odgovora ili psalam s aleluja iz Jednostavnog graduala kako se nalaze u tim knjigama.

37. Poslije drugog čitanja slijedi **Aleluja** ili druga pjesma u skladu s liturgijskim vremenom.

a) **Aleluja** se pjeva u svako doba izvan korizme. Počinju je svi ili zbor ili pjevač, a onda se ponavlja ako je tako određeno. Reciproci se uzimaju iz lekcionara ili iz Graduala.

b) Druga se pjesma sastoji od retka prije evanđelja ili od drugog psalma ili zavlake (tractus) kako se nalaze u lekcionaru ili u Gradualu.

38. Kad je prije evanđelja samo jedno čitanje, onda:

a) u vrijeme kad se govori **Aleluja** može se uzeti bilo psalam s **Aleluja**, bilo psalam i **Aleluja** sa svojim retkom, bilo samo psalam ili **Aleluja**;

b) u vrijeme kad se ne govori **Aleluja** može se uzeti ili psalam ili redak prije evanđelja.

39. Ako se psalam, koji je određen poslije čitanja ne pjeva, onda se glasno čita. Ako se pak ne pjeva **Aleluja** ili redak prije evanđelja, onda se mogu ispustiti.

40. Posljednice (sekvencije) mogu se uzeti po volji, osim na dan Uskrsa i Duhova.

41. Homilija je dio bogoslužja i veoma se preporučuje³³; ona je potrebna kao hrana kršćanskom životu. Ona mora tumačiti bilo neki vid čitanja Svetog pisma bilo drugog teksta iz stalnog ili promjenljivog dijela mise toga dana, vodeći računa o otajstvu koje se slavi ili o posebnim potrebama slušalaca³⁴.

³³ Usp. SB 52.

³⁴ Usp. IOe 54.

42. Homilija neka se drži u nedjelje i zapovijedane blagdane koji se svetkuju uz sudjelovanje naroda. U ostale se dane preporuča, naročito u dane došašća, korizme i uskrsnog vremena, kao i o drugim blagdanima i u prilikama kad narod dolazi u crkvu u većem broju³⁵.

Homiliju redovito drži sâm misnik.

Ispovijest vjere

43. Simbol, ili ispovijest vjere u slavljenju mise jest pri-stanak i odgovor puka na Božju riječ koju je čuo u čitanjima i homiliji, te da se prisjeti pravila vjere prije nego će započeti slavljenje euharistije.

44. Ispovijest vjere izgovara misnik s narodom u nedjelje i svetkovine. Može se reći i u posebnim svečanijim zgodama.

Ako se pjeva, redovito ga pjevaju svi zajedno ili naizmjenice.

Sveopća molitva

45. Sveopćom molitvom ili molitvom vjernika narod moli za sve ljude i tako izvršava službu svoga svećeništva. Dolikuje da se takva molitva redovito obavlja u misama s narodom tako da se uprave prošnje za svetu Crkvu, za one koji s nama vlašću upravljaju, za one koje tište razne nevolje, kao i za sve ljude i za spasenje svega svijeta³⁶.

46. Redoslijed nakana neka je redovito ovaj:

- a) za potrebe Crkve,
- b) za one koji upravljaju državom i za spasenje svega svijeta,
- c) za potištene bilo kojom teškoćom,
- d) za mjesnu zajednicu.

Ipak se raspored nakanâ može više osvrutati na pojedinu prigodu kod nekog posebnog slavljenja, tako kod potvrde, vjenčanja, pogreba.

47. Na misnika spada da predvodi te zazive, da ukratko pozove vjernike da se mole i da iste zaključi posebnom molitvom. Dolikuje da molitvene nakane izgovara đakon ili pjevač ili netko drugi³⁷.

Sav pak skup izražava svoju molbu ili zajedničkim zazi-vom na iznešene nakane ili molitvom u šutnji.

³⁵ Usp. IOe 53.

³⁶ Usp. SB 53.

C) Bogoslužje euharistije

48 Posljednja večera, na kojoj je Krist ustanovio spomen-čin svoje smrti i uskrsnuća neprestano se ponazočuje u Crkvi kad misnik, predstavljajući Krista Gospodina, izvodi ono isto što je učinio sam Gospodin kad je ustanovom vazmene žrtve i gozbe predao učenicima da to čine na njegov spomen³⁸.

Krist je uzeo kruh i čašu, zahvalio, razlomio i dao učenicima svojim govoreći: Uzmite, jedite, pijte; Ovo je tijelo moje; Ovo je čaša moje krvi. Ovo činite meni na spomen. Stoga je Crkva uredila čitavo slavljenje euharistijskog bogoslužja tako da odgovara tim Kristovim riječima. To jest:

1) U pripravljanju se darova na oltar donosi kruh i vino s vodom, tj. tvar koju je Krist uzeo u svoje ruke.

2) U euharistijskoj se molitvi Bogu zahvaljuje za čitavo djelo spasenja i prineseni darovi postaju Kristovo tijelo i krv.

3) Lomljenjem se jednog kruha očituje jedinstvo vjernika a u pričesti vjernici primaju Gospodnje tijelo i krv na isti način kao i apostoli iz ruku samog Krista.

Priprava darova

49. Na početku euharistijskog bogoslužja donose se na oltar darovi koji će postati tijelo i krv Kristova.

Najprije se spremi oltar, ili Gospodnji stol, koji je središte čitavoga euharistijskog bogoslužja³⁹, na nj se položi tjelesnik, rupčić, kalež i misal.

Zatim se donesu prinosi. Pohvalno je ako kruh i vino donose vjernici, a prima ih na zgodnom mjestu misnik ili đakon i postavi ih na oltar izgovarajući pri tom određene riječi. Premda vjernici ne darivaju više kao nekoć, od svojega kruh i vino određeno za bogoslužje, ipak taj obred zadržava moć i duhovno značenje njihova prinosa.

Kao prinos se smatra i novac ili drugi darovi koje vjernici donose za siromahe i crkvu, ili su skupljeni po crkvi; stoga se oni postave na zgodno mjesto izvan euharistijskog stola.

⁷³ Usp. IOe 56.

³⁸ Usp. SB 47, EM 3a, b.

50. Ophod, kojim se donose darovi, prati prikazna pjesma koja traje barem dok se darovi polažu na oltar. Za to pjevanje vrijede isti propisi kao za ulaznu pjesmu (br. 26). Ako se ne pjeva, onda se prikazni pripjev ispušta.

51. Mogu se okaditi darovi smješteni na oltaru i sam oltar da se označi kako se prinos i molitva Crkve diže pred Božje lice poput káda. Kad se okade darovi i oltar, đakon ili drugi službenik može pokaditi misnika i narod.

52. Zatim misnik opere ruke čime se očituje želja za unutrašnjim čišćenjem.

53. Kad se polože darovi i završe popratni obredi, misnik zaključi pripremu darova pozivom na zajedničku molitvu i prikaznom molitvom; nato se pripravi Euharistijska molitva.

Euharistijska molitva

54. Sada počinje središte i vrhunac čitavoga slavljenja, euharistijska molitva, tj. molitva zahvaljivanja i posvećenja. Misnik poziva narod da molitvom i zahvaljivanjem uzdigne srca Gospodinu te ga uključuje u svoju molitvu koju upravlja Bogu Ocu po Isusu Kristu u ime cijele zajednice. Smisao je pak te molitve da se sav skup vjernika sjedini s Kristom u priznavanju divnih Božjih djela i u prikazivanju žrtve.

55. Glavni se sastavni dijelovi euharistijske molitve mogu ovako opisati:

a) Zahvala: (koja se izražava naročito u predslavlju) kojom misnik u ime svega svetoga naroda slavi Boga Oca, zahvaljuje mu za čitavo djelo spasenja ili u neke dane, blagdane i vremena, za neki poseban vid spasenja.

b) Poklik: kojim se sav skup pridružuje nebeskim silama pjevajući ili izgovarajući **Svet**. Taj poklik, koji tvori dio same euharistijske molitve, izvodi sav puk s misnikom.

c) Epikleza: kojom Crkva uz posebne zaziwe moli Božju moć da posveti darove prinesene od ljudi i da postanu tijelo i krv Krista te da neokaljana žrtva, koja će se blagovati u pričesti, bude na spasenje pričesnicima.

d) Riječi ustanove: Kristove riječi i čin koji ponazočuju posljednju večeru na kojoj je Krist Gospodin ustanovio otajstvo svoje muke i uskrsnuća, kad je apostolima dao da blaguju i piju njegovo tijelo i krv pod prilikama kruha i vina, te im je ostavio nalog da to otajstvo trajno obnavljaju.

e) Anamneza: kojom Crkva izvršuje nalog što ga je preko apostola primila od Krista Gospodina, čini spomen na samog Krista sjećajući se poglavito njegove blažene muke, slavnog uskrsnuća i uzašašća na nebo.

f) Prikazanje: kojim Crkva u tom istom spominjanju naročito ovdje i sada okupljena, prikazuje neokaljanu žrtvu Ocu u Duhu Svetom. Crkva hoće da vjernici ne samo prikazuju neokaljanu žrtvu nego da se nauče prinositi sami sebe, pa da po Kristu, posredniku, iz dana u dan dovršuju jedinstvo s Bogom i među sobom, da napokon Bog bude sve u svemu⁴⁰.

g) Zagovori: kojima se označuje da se euharistija slavi u zajedništvu s cijelom Crkvom, nebeskom i zemaljskom; da se ona prikazuje za nju samu i za sve njezine udove, kako za žive tako i za pokojne, koji su pozvani da budu dionici otkupljenja i spasenja stečenoga nam Kristovim tijelom i krvlju.

h) Završna doksologija: kojom se izriče slavljenje Boga i koju narod poklikom potvrđuje i zaključuje.

Euharistijska molitva traži da je svi slušaju s poštovanjem i u šutnji, te da u njoj sudjeluju poklicima koje predviđa sam obred.

Obred pričešćivanja

56. Budući da je euharistijsko slavlje vazmena gozba, dolikuje da se prema Gospodnjem nalogu Kristovo tijelo i krv uzimaju kao duhovna hrana.⁴¹ Na to smjeraju lomljenje kruha i ostali prethodni obredi kojima se vjernici neposredno pripravljaju za pričest:

a) Gospodnja molitva: U njoj se moli za svagdanji kruh koji se kršćanima poglavito daje u Kristovu tijelu i za očišćenje od grijeha tako da se zaista svetinja daje svetima. Misnik izgovori poziv na tu molitvu koju govore vjernici zajedno s njime, a sam misnik nadoda embolizam što ga puk zaključuje doksologijom. Embolizam razvija posljednju prošnju Gospodnje molitve i za svu zajednicu vjernika traži oslobođenje od vlasti zloga. Poziv, sama molitva, embolizam i doksologija, kojom puk sve to zaključuje, pjevaju se ili izgovaraju jasnim glasom.

³⁹ Usp. IOe 91, EM24.

⁴⁰ Usp. SB 48, SS 5, EM 12.

b) Zatim slijedi obred pomirenja kojim vjernici mole za mir i jedinstvo Crkve i za svu ljudsku obitelj, te uzajamno očituju jedan drugome znak ljubavi prije nego prime jedan kruh.

Način obreda pomirenja neka odrede Biskupske konferencije prema duhu i običajima pojedinih naroda.

c) **Lomljenje** koje je Krist izvršio na Posljednjoj večeri dalo je u apostolsko doba ime čitavom euharistijskom činu. Taj obred nema samo stvarni učinak nego i značenje, da po pričesti od jednog kruha života, koji je Krist, mi svi postajemo jedno tijelo (1 Kor 10, 17).

d) **Miješanje**: misnik stavi u kalež dijelak hostije.

e) **Jaganjče Božji**: Dok se vrši lomljenje kruha i miješanje, redovito zbor ili pjevač pjeva **Jaganjče Božji**, a narod odgovara, ili se jasnim glasom izgovara. Taj se zaziv može ponavljati koliko je potrebno za lomljenje kruha. Zadnji put se zaključuje riječima **daruj nam mir**.

f) **Osobna priprava misnika**: Misnik se tihom molitvom pripravi da plodonosno primi Kristovo tijelo i krv. Vjernici to isto čine moleći u šutnji.

g) Zatim misnik pokaže vjernicima euharistijski kruh koji će primiti u pričesti i pozove ih na Kristovu gozbu. Zajedno s vjernicima pobudi čin poniznosti služeći se evanđeoskim riječima.

h) Veoma je poželjno da vjernici prime tijelo Gospodnje od hostija posvećenih u toj misi, a u predviđenim slučajevima da se pričeste i iz kaleža. Time se i po samim znakovima bolje vidi da je pričest dioništvo na žrtvi koja se upravo obavlja⁴².

i) Dok misnik i vjernici primaju Svetotajstvo, pjeva se pričesna pjesma. Tako se jedinstvom glasova izražava duhovno jedinstvo pričesnika, iskazuje se radost srca i stvara veće bratstvo pri ophodu za primanje Kristova tijela. Pjevanje počne kad se pričesti misnik i traje dok Kristovo tijelo prime vjernici i dok se čini prikladnim. Ako se pjeva himan poslije pričesti, onda se pričesna pjesma na vrijeme završi.

Može se uzeti ili iz Rimskog graduala pripjev s psalmom i bez njega, ili iz Jednostavnog graduala pripjev s psalmom ili druga prikladna pjesma odobrena od Biskupske konferencije. Pjeva bilo sam zbor bilo zbor odnosno pjevač s pukom.

---

⁴¹ Usp. EM 12, 33a.